

Workshop 1 Internationale Welvaartsverdeling

Probleemstelling

1 Taakstellende doeleinden

In het basisdocument voor de conferentie staan o.a. de volgende taakstellende doeleinden:

Wat betreft de *mondiale armoede en ongelijkheid* wordt uitgegaan van een dusdanige herverdeling van het wereldinkomen

- dat voor iedereen op deze aarde op zijn minst bestaanszekerheid¹ gegarandeerd is. Dat betekent bijvoorbeeld dat niemand meer aangewezen is op een (reëel) inkomen van minder dan 2 dollar per persoon per dag;
- en dat over 10 jaar het inkomen van de 20 % rijksten van de wereld is gedaald van 75 % van het wereldinkomen naar 50 %. Tevens, dat het inkomen van de 40 % armsten van deze wereld zal stijgen van 5 % van het wereldinkomen naar 20 %.

En bij instrumenten worden onder meer de volgende genoemd: inkomensbeleid: inkomensmaxima, basisinkomen, ecobonus, inkomensoverdrachten, financiering van basisvoorzieningen, schuldsanering

Deze taakstellende doeleinden impliceren ingrijpende veranderingen. Dat wordt goed geïllustreerd door verschillende papers geschreven ter voorbereiding van de expert meeting van 16 oktober 2008, zie www.economischegroei.net. Zie met name de papers van Keune, Mestrum, Segers / De Heer, Opschoor, Van Steenberg en Terhal. Zie ook de tekst over Greenhouse Development Rights.

2 Mogelijke discussiepunten zijn de volgende:

A Welke is de basis voor de vaststelling van de te herverdelen inkomens?

- De ontwerpers van de Greenhouse Development Rights nemen de milieugebruiksruimte als methode van hoe herverdeling verantwoord kan worden.
- Keune en Terhal gaan uit van de menselijke basisbehoeften zoals omschreven door de Verklaring van de Rechten van de Mens en door de ILO, 40 % van de wereldbevolking moet het op dit moment met minder doen.
- Segers / De Heer en Van Steenberg stellen vormen van basisinkomen voor, al dan niet wereldwijd, en al dan niet voorwaardelijk.

B Hoe worden de te herverdelen inkomens berekend?

- De ontwerpers van de GDR nemen een soort mondiaal minimuminkomen als uitgangsbasis. Dat is in de orde van \$ 7.500 per persoon per jaar. Wie daaronder zit hoeft niet mee te betalen aan de ecologische schuld (ook al draagt hij of zij daaraan misschien wel bij, al is het maar een beetje), maar ontvangt wel betalingen voor de mondiale ecologische schuld.

¹ Onder bestaanszekerheid wordt hier verstaan: het bevredigen van de basisbehoeften zoals omschreven door de ILO.

- Segers / de Heer en Van Steenberghe noemen geen getallen van internationale overdrachten.
- Keune, Terhal en Mestrum nemen de basisbehoeften als uitgangspunt, zoals op zijn minst moet daarin worden voorzien. Bij Keune ligt de grens dan op een reëel inkomen van \$ 2² per persoon per dag. Terhal gaat uit van voorstellen voor vangnetten.
- Opschoor stelt voor om de schulden van ontwikkelingslanden te delgen.

C Tot welke te herverdelen bedragen komen de verschillende berekeningswijzen?

- Terhal komt uit op US \$ 380 miljard, ongeveer 1,5 % van het nationale inkomen van rijke landen als Nederland en België.
- Keune komt uit op bijna 4 % van dat inkomen. Dat is exclusief de bedragen die voor andere doeleinden beschikbaar moeten komen. Bijvoorbeeld: UNDP's inschatting van noodzakelijke overdrachten voor defensieve klimaatdoeleinden van 0,2 %; daarnaast de financiering van de verduurzaming van de productie en consumptie in ontwikkelingslanden; en de verschaffing van noodhulp. Keune komt in totaal op een ruwe schatting van noodzakelijke overdrachten van Noord naar Zuid van 5 % van het nationaal inkomen van de rijke landen, ofwel zo'n US \$ 1250 miljard.
- Mestrum komt op 1 % van het inkomen van de rijke landen (US \$ 250 miljard).
- De GDR berekening "kost" de EU landen ongeveer \$ 257 miljard, ongeveer 1,5 % van het totale inkomen van de EU landen.

D Waar moeten de over te dragen gelden aan worden besteed?

- Terhal wil overdrachten om een minimum vangnet te garanderen. Daarin zitten financiering van toegankelijkheid tot voorzieningen als basisgezondheidszorg en onderwijs, daarnaast ook overdrachten in geld.
- Keune's systematiek komt op hetzelfde neer, zij het dat hij een breder pakket aan voorzieningen bepleit.
- Van Steenberghe bepleit ook systemen van sociale zekerheid.
- De GDR impliceren investeringen in verbetering van de duurzame ontwikkelingsmogelijkheden van de armen in het Zuiden, maar ook in adaptatie investeringen (als defensieve klimaat doeleinden).

E Gaat het alleen om herverdeling of om meer?

- Het basisdocument van de Antwerpen conferentie zegt hierover: "Voorkomen moet worden dat de resultaten van herverdeling te niet worden gedaan doordat gelijktijdig op andere gebieden van de economie ongelijkheid structureel wordt bevorderd. Als bijvoorbeeld de wereldhandel zodanig geliberaliseerd blijft dat daarmee de ecologische en sociale kosten van producten uit ontwikkelingslanden niet worden verdisconteerd in de prijzen, dan is dat juist een premie op overuitbuiting en milieuschades en dus op ongelijkheid. En als het materieel verbruik in landen als Nederland en België niet vermindert, dan blijven in ontwikkelingslanden de ontwikkelingsperspectieven afnemen, en daarmee de perspectieven voor welvaartsverbetering."
- Daarnaast is er de vraag naar de meest efficiënte en rechtvaardige manier van armoede bestrijding. Twee lijnen kunnen worden onderscheiden:
./ De ontwikkelingslijn: verbeter de ontwikkelingsmogelijkheden van de armen, dan komt hun welvaartsverbetering blijvend in zicht.

² Koopkracht New York

./ De overlevingslijn: Miljarden mensen hebben nú dringende tekorten in hun bestaanszekerheid. Direkte voorzieningen bestrijden armoede direkt, bovendien duurt het ontwikkelingspad te lang en is te duur³.

Moderator: Leida Rijnhout

³ *To achieve a single dollar of poverty reduction in the 1990's, took \$166 of extra global production and consumption, with enormous environmental impacts which counter-productively hurt the poorest most, for example in the upheaval from climate change.* David Woodward and Andrew Simms: *Growth isn't working: the uneven distribution of benefits and costs from economic growth.* (London, New Economics Foundation, 2005) pag. 4.